

15 697**Nadere wijziging van de Coördinatiewet Sociale Verzekering, de Wet op de loonbelasting 1964, de Wet op de omzetbelasting 1968 en enige andere wetten (invoering van bepalingen inzake hoofdelijke aansprakelijkheid voor betaling van premie en loon- en omzetbelasting bij onderaannemingen en het ter beschikking stellen van arbeidskrachten)****NADERE MEMORIE VAN ANTWOORD**

Ontvangen 27 mei 1981

Mede namens de Staatssecretaris van Financiën en de Minister van Justitie deel ik u mede, dat ik met belangstelling heb kennis genomen van de inhoud van het inzake dit wetsontwerp uitgebrachte nader voorlopig verslag.

Ik nam er nota van dat de fractie van de P.v.d.A. van mening is, dat het wetsontwerp niet politiek controversieel is en dat daarom afhandeling daarvan zonder bezwaar na de verkiezingen kan geschieden.

De aan het woord zijnde leden toonden zich bezorgd over de mogelijke ingrijpende maar onbedoelde gevolgen, die de regeling zou kunnen hebben, en meenden daarom dat deze regeling een niet-overhaaste behandeling verdient. Ik heb daar begrip voor, maar ben overigens van mening, dat de uitvoeringstechnische problemen, waar deze leden op doelden, niet van een dergelijke omvang zijn als zij vrezen. Ik hoop dit in het vervolg van deze nadere memorie te kunnen aantonen. Wel ben ik het met deze leden eens, dat vragen over de technische uitvoering zich beter lenen voor een schriftelijke beantwoording dan voor een discussie tijdens de openbare behandeling.

Alvorens tot beantwoording van de concrete vragen over te gaan, lijkt het mij goed nogmaals aandacht te schenken aan de strekking van het wetsvoorstel, te weten de bestrijding van de malafide onderaanneming. Dit impliceert, dat voor zover er zich bij de vaststelling en invordering van het bedrag, waarvoor een aannemer aansprakelijk wordt gesteld, problemen zullen voordoen, deze beperkt zullen blijven tot die gevallen, waarin de betreffende onderaannemer in gebreke is te betalen. Met andere woorden, eerst als er een wettelijke grond is voor een aansprakelijkstelling, zal ook vaststelling van het bedrag, waarvoor een aannemer aansprakelijk wordt gesteld, behoeven plaats te vinden. In de gevallen, waarin sprake is van malafiditeit, zal in de regel een deugdelijke loonadministratie ontbreken. In verband hiermee zijn de voorgestelde bepalingen in artikel 16b, tiende lid, van de Coördinatiewet Sociale Verzekering en de op grond van die bepaling te treffen nadere regelen van groot belang, omdat deze de aannemer verplichten een administratie te voeren, aan de hand waarvan het bedrag aan loon kan worden vastgesteld. Ontbreekt een dergelijke administratie of blijkt deze onjuist of onvolledig te zijn, dan zal het uitvoeringsorgaan het verloonde bedrag ambtshalve moeten vaststellen. In een zodanig geval is het immers aan de aannemer zelf te wijten, dat er geen exacte gegevens aanwezig zijn. Ove-

rigens kan het hebben van een goede administratie voor het uitvoeringsorgaan al een eerste aanwijzing zijn om de bonafiditeit van een aannemer te bepalen. Zij biedt ook een uitstekend hulpmiddel bij het bepalen van het bedrag, dat door een aannemer ten behoeve van een onderaannemer op een geblokkeerde rekening kan worden overgemaakt. Ik heb dan ook de indruk dat de leden van de fractie van de P.v.d.A. de technische uitvoeringsproblematiek wellicht te veel benaderen vanuit de positie van de onderaannemer.

Komende tot beantwoording van de door deze leden concreet gestelde vragen, moge ik in de eerste plaats ingaan op de door hen gegeven schets van de wijze van premie- en belastingafdracht.

Met betrekking tot de werknemerspremies (systeem a.1 en a.2) merk ik op, dat daarbij een weergave is gegeven van het systeem, zoals dit functioneert bij de bedrijfsverenigingen, die zijn aangesloten bij het Gemeenschappelijk Administratiekantoor. De Stichting Sociaal Fonds Bouwnijverheid (SFB) die de administratie voert van de Bedrijfsvereniging voor de Bouwnijverheid hanteert een afwijkend systeem. Aangezien onderaanneming voor het grootste deel plaatsvindt in de bedrijfstak bouw, lijkt het mij goed dit systeem hieronder in het kort uiteen te zetten.

Het vakantiegeld, de premie voor het risicofonds inzake vorstverlet en de pensioenpremie worden door het SFB geïncasseerd door middel van daartoe in omloop gebrachte gecombineerde zegels. Via daartoe geëigende kanalen worden deze verkocht aan de werkgevers in boekjes van 25 vakantiezegels met 25 premiezegels. De werkgever, die aan al zijn onder de c.a.o. voor de bouwnijverheid vallen werknemers zegels dient te verstrekken, moet bij aankoop van de zegels een toeslag betalen, die thans 115% van de zegelwaarde bedraagt. Deze toeslag dient als voorschotpremie voor de bedrijfsvereniging. Door deze koppeling betaalt de werkgever op het moment van loonbetaling aan het c.a.o.-personeel voorschotpremie voor de bedrijfsvereniging.

Na afloop van de het eerste kwartaal wordt aan de hand van een door de werkgever te verstrekken opgave, vastgesteld of en in welke mate de premie over het opgegeven loon is voldaan door middel van de betaalde toeslag bij aankoop van de zegels.

Afhankelijk van het feit of er al dan niet voldoende toeslag is betaald, ontvangt de werkgever een aanvullende voorschotnota of wordt het overschot gereserveerd voor de volgende kwartalen. Over het tweede en derde kwartaal worden op gelijke wijze voorschotnota's uitgevaardigd, met dien verstande, dat de hoogte van het voorschot wordt bepaald door cumulatie van enerzijds de opgegeven loonbedragen en anderzijds de betaalde toeslagen en rekening houdend met de reeds geheven aanvullende voorschotten.

Het heffingssysteem van de loonbelasting kent geen declaraties. De belasting wordt verschuldigd op het tijdstip waarop het loon betaald of verrekend wordt. De heffing vindt plaats door inhouding op het loon en de ingehouden belasting wordt na afloop van het inhoudingstijdvak (maand of kwartaal) afgedragen.

Voorts rust op de werkgever de verplichting om voor elke werknemer een loonstaat bij te houden waarop hij *bij elke loonbetaling* o.a. moet vermelden de ingehouden loonbelasting en sociale premies.

De omzetbelasting wordt verschuldigd:

- a. in gevallen waarin een factuur moet worden uitgereikt, op het tijdstip van de uitreiking of, indien deze niet tijdig plaatsvindt, het tijdstip waarop zij uiterlijk had moeten geschieden;
- b. in andere gevallen op het tijdstip waarop de levering of de dienst wordt verricht.

De in een tijdvak (maand of kwartaal) verschuldigde omzetbelasting wordt na afloop van het tijdvak betaald.

De conclusie dat er bij de inning van premies via een voorschotnota per kwartaal en bij de inning van b.t.w. en overigens ook voor de loonbelasting per kwartaal «geen of slechts» een verwijderd cijfermatig verband is tussen de betalingen die een onderaannemer moet verrichten en hetgeen hij ver-

schuldigd is in verband met het verrichten van werkzaamheden door zijn werknemers ter zake van een werk over enig kwartaal kan ik in haar algemeenheid niet onderschrijven.

Met name bij het SFB, waar 80% van de jaarlijks te innen sociale-verzekeringspremies wordt ontvangen uit de hierboven omschreven toeslagen en 10% uit de aanvullende voorschotnota's, is dit verband duidelijk. Er kunnen niettemin hier en daar inderdaad discrepanties tussen de betaalde en de uiteindelijk verschuldigde premiebedragen zijn, doch het gaat bepaald te ver om te stellen dat dit als regel het geval is. Veel hangt af van de aard van het bedrijf van de onderaannemer en de omvang van het uitbestede werk. Afhankelijk daarvan kan de onderaannemer een redelijk constante of een sterk wisselende personeelsbezetting hebben.

Naar aanleiding van de vragen van deze leden of ik het er mee eens ben, dat de meeste onderaannemers niet voor één hoofdaannemer tegelijk werken, ook werkzaamheden in eigen beheer hebben en voorts werkzaamheden van algemene aard verrichten, zodat deze slechts met behulp van min of meer arbitraire verdeelsleutels kunnen worden toegeschreven aan enig aangenomen werk en dat in verband daarmee de berekening van «hetgeen een onderaannemer leidt tot een omslachtige, moeilijke en ver gaande nacalculaties door zijn werknemers ter zake van een (speciaal) werk», voor de onderaannemer leidt tot een omslachtige, moeilijke en vergaande nacalculatie, merk ik het volgende op.

Bij de totstandkoming van een aannemingscontract zal in ieder geval van tevoren een prijs moeten worden afgesproken. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden, zijn de looncomponenten, die deel uitmaken van die prijs, vrij nauwkeurig vast te stellen. Immers een ieder, die als aannemer wil inschrijven op een aan te besteden werk, zal al een dergelijke berekening moeten maken om het bedrag van zijn inschrijving te kunnen bepalen. In het begin van deze memorie heb ik reeds gewezen op de administratie, die de hoofdaannemer op grond van de wet moet voeren; het zijn dan ook niet de door deze leden genoemde normale jaarlijkse gegevens, die in deze van belang zijn, maar de speciale gegevens die uit de administratie van de hoofdaannemer moeten blijken (artikel 16b, tiende lid).

Overigens moet de in deze regeling opgenomen aansprakelijkheid toch worden gezien als secundair ten opzichte van de hoofdregel, te weten dat de onderaannemer zelf in de eerste plaats de premie en belasting verschuldigd is. De nadruk van de regeling ligt dan ook op haar preventieve werking. Zij moet als het ware de malafide onderaannemer geen kans meer geven zich op de markt te begeven.

Het is in dit licht bezien niet zozeer van belang, dat alle premie en belasting waarvoor een (hoofd)aannemer aansprakelijk wordt gesteld tot op de laatste cent wordt vastgesteld, maar dat een alleszins aanvaardbare schatting kan worden gemaakt. Immers aan de hand van gegevens, die hetzij uit de administratie van de (hoofd)aannemer(s), hetzij uit informatie van de onderaannemer of de betrokken werknemers, hetzij uit informatieuitwisseling tussen bedrijfsvereniging en fiscus, worden verkregen is een bedrag vast te stellen, dat in redelijkheid door de (hoofd)aannemer niet kan worden aangevochten. Overigens vermog ik niet in te zien waarom de berekening van hetgeen een onderaannemer in verband met het verrichten van werkzaamheden door zijn werknemers ter zake van een bepaald werk verschuldigd is voor wat betreft premies, loonbelasting en b.t.w. «een omslachtige en moeilijke nacalculatie» zou inhouden «die verder gaat dan hij om welke bedrijfseconomische reden zou willen verrichten». Bij de bepaling van de aanneemsom zal een aannemer – zoals reeds eerder is opgemerkt – deze calculaties (namelijk van de bedragen die daarin moeten worden opgenomen voor premies, loonbelasting en b.t.w.) reeds moeten hebben verricht. In geval van aansprakelijkstelling zal die calculatie wellicht wat nauwkeuriger moeten worden nagezien om na te gaan of het bedrag van die aansprakelijkstelling juist is. In dat geval zal de aannemer die narekening wel willen verrichten.

Met betrekking tot de vraag of ik het er mee eens ben, dat de aan de organen opgelegde geheimhoudingsplicht er aan in de weg staat, dat gegevens aan de hoofdaannemer worden overgelegd, merk ik op dat uitvoeringsorganen van de sociale verzekering van een aansprakelijkstelling kennis dienen te geven middels een voor beroep vatbare beslissing, terwijl de inspecteur der belastingen dit in een beschikking doet, die de gronden waarop de aansprakelijkheid berust, dient te vermelden. Deze beslissing c.q. beschikking zal moeten aangeven hoe het bedrag, waarvoor aansprakelijk wordt gesteld, is vastgesteld. Wordt door de aansprakelijk gestelde beroep ingesteld, dan liggen alle op het geding betrekking hebbende stukken ter inzage.

Op de vraag van deze leden over het recht van de hoofdaannemer om vaststelling van het bedrag, waarvoor hij aansprakelijk wordt gesteld, in rechte te vorderen op de meest nauwkeurige manier, welke de achteraf beschikbaar blijkende gegevens toelaten, moge worden geantwoord, dat de bedrijfsvereniging en de inspecteur der belastingen het bedrag, waarvoor hij aansprakelijk wordt gesteld, uiteraard zo zorgvuldig mogelijk vaststellen. Is de hoofdaannemer niettemin van mening, dat te zijnen aanzien een te hoog bedrag in aanmerking is genomen, dan is hij uiteraard bevoegd bij de rechter dit bedrag aan te vechten.

Met betrekking tot de vraag over de omvangrijke en langdurige onzekerheid, waarin een hoofdaannemer zal kunnen komen te verkeren wegens aansprakelijkstelling, moge erop worden gewezen, dat de definitieve premieheffing voor de werknemersverzekeringen aan het begin van het volgende kalenderjaar plaatsvindt. Betaling van loonbelasting en premies volksverzekeringen geschiedt maandelijks of per kwartaal op aangifte. Naheffingsaanslagen zullen aan de hand van de verzamelloonlijst (dezelfde als die voor de werknemerspremies) uitsluitend worden opgelegd, indien achteraf blijkt dat er onjuiste aangiften zijn gedaan. Met name in de gevallen van malafiditeit kan er inderdaad sprake zijn van een lange termijn.

Met betrekking tot de vraag van deze leden over het stellen van een bankgarantie of het sluiten van een verzekering merk ik op, dat het tot de bevoegdheid van de contracterende hoofdaannemer behoort om te beoordelen of hij het nodig acht van zijn wederpartij zekerheid te vragen. Of hij dat wel of niet doet, zal in de regel afhangen van het vertrouwen, dat hij in zijn onderaannemer stelt. Het is mij niet mogelijk ook maar enige indicatie te geven van de kosten, die het stellen van een dergelijke zekerheid met zich zou brengen.

Aangezien door dit wetsontwerp het begrip onderaannemer voor het eerst in de sociale verzekeringswetgeving en de wetgeving inzake loon- en omzetbelasting zal worden geïntroduceerd, is het niet mogelijk antwoord te geven op de vragen betreffende de aantallen onderaannemers, op wie een der onderscheidene voorschotregelingen van toepassing is. Bedacht moet hierbij ook worden, dat een onderaannemer niet als één persoon kan worden geïdentificeerd. Immers één en dezelfde persoon kan tegelijkertijd, afhankelijk van zijn positie, in elk afzonderlijk contract hoofd- of onderaannemer zijn. Over de omvang van de gedeerde premieinkomsten van uitvoeringsorganen der sociale zekerheid wegens wanbetaling door onderaannemers en uitleners zijn dan ook geen gegevens te verkrijgen.

In verband hiermee is het ook niet mogelijk een indruk te geven van de besparing op de premiepercentages die door een succesvolle werking van de regeling zou ontstaan en de omvang van de bedragen aan loon- en omzetbelasting die wegens wanbetaling door onderaannemers en uitleners worden gedeerd. Wel is inmiddels door de interdepartementale Stuurgroep Misbruik en Oneigenlijk Gebruik (ISMO) een rapport opgesteld, in een bijlage waarvan opgave wordt gedaan van de totaaluitkomst van de onderzoeken, ingesteld door de in het jaar 1980 werkzame ad hoc-koppelbazenteams. Daaruit blijkt, dat in genoemd jaar in totaal aan premie en belastingen een bedrag van ten minste ruim f 200 mln. is ontdoken. Deze bedragen zijn berekend aan de hand van de achterhaalde en in beslag genomen administraties.

Met betrekking tot de regeling van de «geblokkeerde bankrekeningen» van de onderaannemer, ten laste waarvan premie- en belastingschulden ter zake van het werk worden voldaan, stelt de P.v.d.A.-fractie een aantal vragen die erop duiden, dat althans in haar ogen deze regeling «grote moeilijkheden oproept». Alvorens daarop verder in te gaan merk ik op, dat de desbetreffende regeling een facultatief karakter draagt, dat deze regeling slechts tot het beoogde resultaat zal kunnen leiden wanneer zij goed wordt uitgevoerd door de daarbij betrokken partijen en dat zij derhalve niet meer beoogt dan voor de aannemer een mogelijkheid te scheppen, zich zoveel mogelijk te wapenen tegen de uit de wet voortvloeiende aansprakelijkheid. Met andere woorden, de regeling geeft een hulpmiddel om te komen tot een bevredigende oplossing van de problemen van het bedrijfsleven.

Zoals geldt voor de gehele wet, zo geldt ook voor dit onderdeel dat de praktijk van de toepassing zal moeten leren, welke moeilijkheden zich daarbij voordoen en op welke wijze deze kunnen worden overwonnen. Het lijkt mij voorbarig te dien aanzien bepaalde conclusies reeds thans te trekken.

Dat geen der betrokkenen kan vaststellen wat de onderaannemer ter zake van het werk aan premies en belastingen verschuldigd is, lijkt mij een onbevoegde stelling. Hiervoor heb ik reeds opgemerkt, dat een onderaannemer bij de berekening van de aanneemsom zich een duidelijke voorstelling moet kunnen maken van het deel daarvan dat beschikbaar moet zijn voor premies en belastingen. Evenzeer moet de (hoofd)aannemer zich van dat bedrag een beeld kunnen vormen. Bij de presentatie van het onderhavige stelsel is, evenals in het door de NIVAG voorgestelde stelsel, er steeds van uitgegaan dat een globale benadering van dit bedrag mogelijk is.

In de toelichting op de tweede nota van wijzigingen is aan dit punt aandacht besteed, zie de tweede volle alinea van blz. 3. van stuk nr. 12. Uit die toelichting blijkt dat ook de voorstellers van de wet er niet van uitgaan, dat het bedoelde bedrag bij wijze van spreken tot op de cent nauwkeurig kan worden benaderd.

Ook in het stelsel van de NIVAG wordt aanvaard, dat er bij berekeningen achteraf verschillen kunnen blijken tussen betaalde en verschuldigde bedragen.

Gesteld wordt, dat de door de onderaannemer na ontvangst op de geblokkeerde rekening te verrichten betalingen niet of nauwelijks te relateren zijn aan het werk. Ook dit acht ik een stelling die zonder nadere adstructie niet kan worden aanvaard.

Indien de onderaannemer betalingen doet ten laste van de rekening, zal hij op de een of andere wijze moeten duidelijk maken dat deze betalingen betrekking hebben op het tijdvak waarin het werk is uitgevoerd. Het wettelijk vermoeden ontslaat de aannemer uiteraard niet van de noodzaak, erop toe te zien dat de onderaannemer de geblokkeerde rekening inderdaad uitsluitend gebruikt voor het doel waarvoor deze is geopend. Zoals in de toelichting op de tweede nota van wijzigingen reeds is gesteld, zou de aannemer om zoveel mogelijk zeker te zijn dat de rekening niet voor betalingen wordt gebruikt voor andere doeleinden, kunnen bedingen, dat elke betaling door de onderaannemer via deze rekening door hem (de aannemer) wordt gefiatteerd (zie stuk nr. 12, blz. 2/3).

Er zal inderdaad een zeker verlies zijn wegens het verschil in creditrente over het gestorte bedrag en debetrente die in geval van voor-financiering aan de bank verschuldigd is. Ik zie evenwel niet dat dit nadeel moet leiden tot een veroordeling van het gehele stelsel.

Als gevolg van het wettelijk stelsel zal het vermoedelijk in het algemeen in mindere mate mogelijk zijn om het voor premies en belastingen bestemde deel van de aanneemingsom aan te wenden voor bedrijfsfinanciering. Dat kan ertoe leiden dat financieel minder draagkrachtige ondernemingen die niet uit eigen middelen kunnen voorfinancieren krediet moeten opnemen bij een kredietinstelling.

De tijd die gemoeid is met de afwikkeling van een geblokkeerde rekening is afhankelijk van de tijd die nodig is om een bepaald werk tot stand te bren-

gen. Zolang een werk onderhanden is, worden er lonen uitbetaald en moet er belasting en premie worden afgedragen. Indien het werk tot stand is gekomen en de onderaannemer de belasting en premies via de geblokkeerde rekening correct heeft afgedragen, heeft de rekening aan haar doel beantwoord en kan ze worden opgeheven. Van het langdurig voortbestaan van een geblokkeerde rekening, nadat het werk tot stand is gekomen, is naar ik meen geen sprake.

Zoals hiervoor reeds is betoogd, is het stelsel gebaseerd op een globale, zij het zo nauwkeurig mogelijke benadering van het ter zake van het werk verschuldigd bedrag. De effectiviteit van het stelsel wordt niet wezenlijk verminderd wanneer die benadering niet tot op de cent nauwkeurig kan geschieden. Het is juist dat het hier betreft een weerlegbaar vermoeden, doch een goede uitvoering van de regeling zal ertoe leiden dat de zekerheid die de (hoofd)aannemer eraan kan ontleneu praktisch zeer groot is.

Samenvattend stel ik vast dat de door de P.v.d.A.-fractie aangevoerde bezwaren op de keper beschouwd niet van zodanige aard zijn of dat daaraan een zo groot gewicht moet worden toegekend, dat daarom het stelsel van de «geblokkeerde bankrekening» reeds bij voorbaat als onbruikbaar of ondoelmatig moet worden bestempeld.

Overigens moge niet onvermeld blijven, dat het Algemeen Verbond Bouwbedrijf (AVBB) mij bij schrijven van 12 mei jl. heeft doen weten, het van zijn kant noodzakelijk te achten, dat aan een aantal voorwaarden wordt voldaan om de regeling, die het bedrijfsleven zware lasten oplegt, uitvoerbaar te doen zijn. In deze brief, die als bijlage bij deze memorie is gevoegd, komt ook de mogelijkheid van het openen van een geblokkeerde rekening aan de orde.

Een punt dat hierbij een belangrijke rol speelt en dat ook op ambtelijk niveau met vertegenwoordigers van de Nederlandse Bankiersvereniging is besproken, betreft de verhouding tussen de normale rekening, die een onderaannemer bij een bank heeft en de speciale geblokkeerde rekening. De bank heeft nl. de op het burgerlijk recht en op de Algemene voorwaarden van de Nederlandse Bankiersvereniging steunende bevoegdheid om een schuld op de ene rekening te compenseren met een tegoed van de andere rekening, ook al is het de bedoeling, dat deze rekening uitsluitend zal dienen voor betaling van premies en belastingen. Wanneer echter de mogelijkheid van compensatie niet is uitgesloten kan er geen sprake zijn van een geblokkeerde rekening als bedoeld in de wet. Het ligt in het voornemen om in de nadere regelen ter uitvoering van artikel 16b, zevende lid, van de Coördinatiewet en de overeenkomstige bepalingen in de andere wetten te bepalen, dat slechts van een geblokkeerde rekening sprake is, wanneer van de mogelijkheid van compensatie wordt afgezien.

Wellicht is het goed er op deze plaats nog eens op te wijzen dat een aantal activiteiten van aannemer en onderaannemer, zoals het sluiten van een contract over het houden van een geblokkeerde rekening, en het beding, dat zonder toestemming niet mag worden uitbesteed, alsook het vragen van verklaringen over het betalingsgedrag er uiteindelijk toe kunnen bijdragen, dat een aannemer niet aansprakelijk wordt gesteld. Verwacht mag worden, dat de besturen van de bedrijfsverenigingen en de inspecteurs der belastingen eerst na een nauwkeurige afweging van al deze en andere factoren tot een aansprakelijkheidstelling zullen komen. Overigens is er al een aanvang gemaakt met het overleg tussen de administraties van de bedrijfsverenigingen en het Ministerie van Financiën om tot gezamenlijke richtlijnen ter zake van de uitvoering van de onderhavige regeling te komen. Het resultaat van dit overleg zal worden toegezonden aan de Sociale Verzekeringsraad met het verzoek deze problematiek te doen behandelen door zijn commissie Coördinatie Sociale Verzekering en Loonbelasting. In deze commissie zijn behalve de Sociale Verzekeringsraad zelf, ook de uitvoeringsorganen en de Ministeries van Financiën en van Sociale Zaken vertegenwoordigd.

Ik wil de leden van de fractie van de P.v.d.A. graag toezeggen dat mijnerzijds zoveel mogelijk zal worden bevorderd dat bij de invulling van de op te stellen richtlijnen rekening zal worden gehouden met gerechtvaardigde verlangens van de kant van het bedrijfsleven, voor zover daarbij binnen het systeem van de wet wordt gebleven.

Zoals uit de gewisselde stukken moge blijken, ben ik geen voorstander van het stelsel van vrijwaringsverklaringen, af te geven door de fiscus en de bedrijfsverenigingen. De bezwaren tegen dit stelsel zijn in het antwoord van de Regering uitvoerig uiteengezet, zie laatstelijk nota naar aanleiding van het eindverslag aan de Tweede Kamer (stuk nr. 11) blz. 7–11. Ik moge u daarnaar verwijzen.

Aan het slot van het nader verslag stelt de P.v.d.A.-fractie een systeem voor, dat naar haar oordeel een oplossing zou geven voor de problemen welke in haar ogen aan de uitvoering van de voorgestelde wet kleven. Hoewel naar mijn mening aan het door deze leden voorgestelde systeem aantrekkelijke kanten zitten, is het mij niet mogelijk hierover op korte termijn een uitspraak te doen. Bovendien zou het systeem, dat deze leden voorstellen, moeten leiden tot aanpassing van de wet, waardoor de totstandkoming van de regeling ernstig zou worden vertraagd. Zou blijken dat – zoals de P.v.d.A.-fractie kennelijk vreest – het in de wet voorgestelde systeem in de praktijk op onoverkomelijke bezwaren bij de uitvoering zou stuiten, dan moet aan de hand van de opgedane ervaringen worden nagegaan of er aanleiding is tot bijstelling van de wet en zo ja, hoe deze het beste kan geschieden. Bij de besluitvorming hierover zal dan ook het door de leden van de P.v.d.A.-fractie voorgestelde systeem in de beschouwingen kunnen worden betrokken.

Bij de behandeling van het wetsontwerp in de Tweede Kamer is gesproken over een evaluatieperiode. De Regering heeft zich tegenover de gedachte van een evaluatie in beginsel positief opgesteld. Ik roep in herinnering, dat de daarop betrekking hebbende motie-B. de Vries-De Voogd is aangenomen.

Ik ben bereid deze evaluatie, waarvan ik mij voorstel, dat deze zal kunnen worden verricht door de Sociale Verzekeringsraad, in overleg met het bedrijfsleven in de geest van de aangenomen motie te verrichten. In het vorenstaande heb ik ook op het nut van deze evaluatie gewezen. Zij biedt, omdat de wet in het eerste jaar slechts van toepassing zal zijn op nieuw gesloten contracten, een goede begeleiding van de uitvoering gedurende de eerste tijd van functioneren van de wet. Mij dunkt, dat langs die weg op een bevredigende wijze tot bijstelling van de wet, indien dit nodig zou blijken, kan worden gekomen.

Ik vertrouw, dat de P.v.d.A.-fractie, na kennisneming van deze nadere memorie, bereid zal zijn aan het voorgestelde wetsontwerp, dat zij, blijkens de aanvang van haar betoog «naar haar strekking een warm hart toedraagt» haar steun te geven.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,
L. de Graaf

Aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken, de heer L. de Graaf

's-Gravenhage, 12 mei 1981

Betreft: wetsontwerp 15 697 inzake bestrijding malafide onderaanneming

Geachte heer De Graaf,

Voor het geval ook de Eerste Kamer bovengenoemd wetsontwerp aanneemt, menen wij er goed aan te doen nu reeds onze visie te geven omtrent een aantal voorwaarden, waaraan de uitvoeringsregels van de bij de tweede nota voorgestelde wetswijziging zou moeten voldoen. Wij haken hierbij in op uw tijdens de behandeling in de Tweede Kamer gedane toezegging om bij het opstellen van deze uitvoeringsregels de betrokken sectoren uit het bedrijfsleven te horen.

Naar de mening van het AVBB dient bij het operationeel maken van de jongste wijziging van het wetsontwerp uitgangspunt te zijn dat de te treffen regeling voor het bedrijfsleven zo hanteerbaar mogelijk is en geen extra beperkingen oplegt aan de kredietmogelijkheden van het onderaannemingsbedrijf.

Op basis van deze doelstelling zou het AVBB willen pleiten voor een regeling, welke in hoofdlijnen aan het volgende beantwoordt:

1. Er wordt ten name van de onderaannemer een speciale geblokkeerde bankrekening geopend. Op deze rekening storten de betreffende hoofdaanemers de voor de fiscus en de bedrijfsvereniging bestemde gedeelten van de aannemingsom, welke zij de onderaannemer schuldig zijn.
2. Deze rekening is geblokkeerd in die zin, dat de onderaannemer aan de bank een onherroepelijke opdracht verstrekt, inhoudende, dat ten laste van deze rekening uitsluitend betalingen kunnen worden verricht ten gunste van:
  - de betreffende bedrijfsverenigingen (op zijn aansluitnummer)
  - de ontvangers van de belastingen (op zijn stamnummer)
  - andere, soortgelijke geblokkeerde rekeningen ten name van eventuele subonderaannemer(s).
3. In overleg tussen overheid en organisaties van hoofd- en onderaannemers wordt vastgesteld welk percentage van de onderaannemingsom ten gunste van de fiscus en de bedrijfsvereniging op de geblokkeerde rekening dient te worden gestort. Het verdient aanbeveling dit percentage zodanig laag te stellen dan het «werkelijke», dat het enerzijds laag genoeg is om de liquiditeitspositie van het onderaannemersbedrijf niet nodeloos aan te tasten en anderzijds hoog genoeg om aan de malafide praktijken de financiële aantrekkelijkheid te ontnemen. Indien dit percentage op de geblokkeerde rekening is gestort, dient de hoofdaannemer en iedere verdere schakel in de keten voor het surplus gevrijwaard te zijn.
4. Bij de bepaling van de aan de onderaannemer toekomende kredietfaciliteit dient de bank diens normale rekeningcourant en de geblokkeerde rekening als een geheel te beschouwen. Rentecompensatie dient dan ook plaats te vinden.
5. Op verzoek van de betreffende onderaannemer geeft de bank een verklaring af waarbij deze garandeert dat de speciale «geormerkte» rekening uitsluitend zal worden gebezigd tot betaling van de bovengenoemde crediteuren van de onderaannemers. Aan de hoofdaannemer wordt op diens verzoek een kopie van deze verklaring uitgereikt.

Over de nadere concretisering van bovengenoemde uitgangspunten zoudend wij gaarne in overleg met u willen treden.

Wij zijn van mening, dat bij aanvaarding van het bovengenoemde wetsvoorstel een ongehoord zware last op de schouders van het bonafide bouwbedrijf wordt gelegd en dat dit dan ook aanspraak kan maken op een optimale medewerking van de overheid om de praktische uitvoering van deze wet voor het bedrijfsleven zo soepel mogelijk te maken.

Een afschrift van dit schrijven zenden wij aan de Staatssecretaris van Financiën en aan de Minister van Justitie.

Hoogachtend,
Algemeen Verbond Bouwbedrijf (AVBB),
N. J. M. Donders, secretaris